

۵۲ نومرو ۱۸ رجب ۱۳۱۹

(پنجشنبه)

۱۸ تشرین اول ۱۳۱۷ برنجی جلد

امور اداره و تحریریه سی ایچون
محمود بك مطبعه سنه مراجعت
اولمق لازمدر .

منافع ملك و دولته خادم و ادبیات ،
فنون ، معارف و صنایع دن باحث
هفته لق غزته در .

مركز توزیعی استانبول
کتابخانه سیدو .

مجموعه ادبیات

۱۳۱۸

غروش

۲۰ برسنه لك آتونه بدلی { در سعادت
۱۲ آتی آیلق } ایچون
۲۶ برسنه لك { طشره ایچون
۱۰ آتی آیلق

۵۲ نومرو برسنه لك ، فصل
آتی آیلق اعتبار اولنور .

درج ایدلیان آثار احاده اولغاز .

نسخه سی ۲۰ باره در (پنجشنبه کونلری نشر اولنور عثمانلی غزته سیدر) نسخه سی ۲۰ باره در

اوکا ٹائڈ نشیدہ لر دوکولور
قلبک صفوت ملالندن

سوسائیرکن برآشیان حیات
سکا، زہتک بہارکدہ
شعدی براد مفرست ؛ ہیما !
آسیور قبرنارمارکدہ .

بوہلہ مہم شعرلہ سنی
مقبریا کرکدہ راحتسر
انجہ مکین، زوالی ہمشیرم

ایشہ صوصدم ؛ فقط اونوتہ بی !
سنسر ، اوکسوزلکمدہ، آفت دیز
یاتور برجہم ماتم .

۲۵، محوز ۳۱۷

ع . رمی

نثر :

نشیدہ

یومشاق توہیلہ کوچک روان کدیسہ پک بکزیہن
پایازہ کزی آچوب قاپایارق اویناپور دیکز . بردن برہ
برجیف سبہا کھرباکھی بارلایان کوزلیکزی بکامالہ
ایدہ رک عقلکزہ ہسان شیدی گلش طویلہ : نیہن
یازمیورسک ؟ دیہ سوردیکز ؛ بن : حیات عاشقانہ
تصویر ایدہیلہ جک برسوزیلہ میورم دیہہ صزلادم . — اوہلہ
ایسہ بی سومبورسک ! دیدیکز ووفی سولرکن کوزلیکز
خفنیہ ہشکاکندی دوداقلر بکزدہ قونیندہ مہور فرطینہ
صاقلایان غرب بر تبسم ارتسام ابتدی . — بالمکس
سودیکمہ امینسکز . دیہ جواب ویرم . سز عینی
تبسلہ دوام ابتدیکز : — اگر سوسہ پدک عشق آیتہ
سکارشی الہام دیدیکز ؛ اگر سوسہ پدک ہی کورمہ دیکک
نی کورمہ دیکک زمانلرک محسبات النساکی دماغکدہ
تکمل ایدوب بر رتوحہ اولورلردی . اگر سوسہ پدک
صاچلرم ، کوزلرم ، ہیندن زیادہ قابلمفکرہ کہ ہجانلر
ویرلردی . وسن اونلری سیال وکر زبان برر شعر
حاندہ تہیت ایدہ ودرک . نیہن یازمیورسک اگر سوبور
سہک ...

علم ہیئت

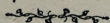
مختصر تاریخ ہیئت

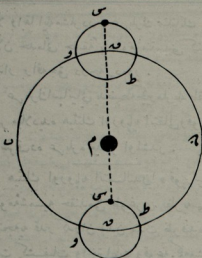
ماہد

بطنامہ یوسک فکر نیجہ :

- » اگر ارض شمسک اطرافدہ حرکت
- » ایش اولسہ پدی کرۂ سمانک قطبلری دہ دائمی
- » صورتدہ عین موقعی محافظہ ایدہ میہ جکارندن
- » کواکب ثابتہ اشکال وصورتلرینی ویکدیکرینہ
- » نظراً اولان مسافہ تسبیہ لرینی مساوی صورتدہ
- » محافظہ ایدہ مزلر ایدی [۱] فضلہ اولہرق
- » ارضک کتلہ سی سطحندہ بولتان موادک
- » کتلہ سنہ نظراً غایت اعظم اولدیفندن شمسک
- [۱] کواکب ثابتہ نک ارضہ اولان مسافہ لرینہ نظراً
- مدار ارضک کوچوک بر نقطہ متابہ سندنہ قالسی بوفکرک
- بطلاقی اثبات ایچون کافیدر .

مہرل ساهر

- « اطرافده دور ایدرکن کندیمی دایما ایلریده »
- « وسطلخنده بولنانلرک کریده قالمیری ایجاب »
- « ایدم جکدر. یعنی ارض کره سانی اوزرنده کی »
- « مواددن دها جابوق دور ایدم جکدر. »

بطلمیوس ارضک حرکت دور به سنه ده
اعتراض ایتمکده و :

- « اگر ارض محوری اطرافده دور ایتمش
- اولسه یدی هوای نسیمی داخلنده طیران ایدن
- بلوطسلر ، قوشلر ... وهکذا اجسام ساثره
- دایما کریده قالمیری اقتضا ایدردی . »

زمینده اداره کلام ایلمکده ایدی .

اوزمان سیاراتک حرکات غیر منتظمه و رجعی سی
بروجه آتی « ایسیقلس » نظریه سی ایله ایضاح
اولنیوردی :

« بالعموم سیارات کوجک کوجک دائره لر
اوزرنده حرکت ایتمکده و بو دائره لرک مرکزی ده
ارضک اطرافده منتظم بر « مدار » رسم
ایتمکده درلر »

بونظریه نك لایقیله آکلاشیلمسی ایچون
آتیده کی شکلک درجی مناسب کورلمشدر :

م کره ارضی، س اطراف ارضده دور ایدن
هر هانکی برسیاره نی کوستردیکنه کوره سیاره
مذکوره هر هانکی بر ق مرکزی اطرافده س
وطد دائره سی اوزرنده و بودائره نك ق مرکزی نك ده
ارضک اطرافده ب ق ه ق ه دائره سی اوزرنده
دور ایتدیکی فرض اولمشدر .

بونظریه ، سیاراتک حرکات رجعی لری
استحصال ایتک ایله مشغول اولان « آبولونیوس »
طرفندن تصور و ترتیب ایدلمشدر .

« بطلمیوس » ، شمسک مداری اوزرنده کی
حرکتک عدم مساواتی، آرضک شمسی سیاراتک
مدارلرینک تمامیه مرکزی نك ده بولنامسته حمل ایله
« خارج عن المکز » قضیه سی قبول و تصدیق
ایتمشدر .

« بطلمیوس » ، ارضی کروی و کواکب
نایته نك ارضه اولان مسافه عظیمه لرینه نظر آ
عادتا بر نقطه کبی اعتبار ایتمشدر .

عطارده ایله زهره نك شمسه دائمی صورته ده
یقین بوللمنندن اسکی مضریلر بو ایکسینی شمسک
وشمس ایله سیارات ساثره نی ده ارضک اطرافده
دور ایتدیکنی قبول ایله « اصول مضری » نی
میدانه قومیشلدر .

« بطلمیوس » ک وفاتندن مسوکره آردن
بیک سنه نی متجاوز بر مدت مرور ایتدیکی حالده
هیئت غایت جزئی بر ترقیه مظهر اوله بیللمشدر .
بوزماندن سوکره عربلر هیئتک اصلاح و ترقیسه
درجه نه یاده غیرت ایدوب بر جسوق کشفیات
واختراعات ایله اسکی هیئتشناسلر طرفندن میدانه
قونیلان بر طاقم نظریه لری تصحیح ایله ناملری

بوناردن سوکره ذکره شایان هیئتشناسلاردن
دانیقارقلی «تیقو بری» نامنده کی ذات کلور .
بو ذات ۱۵۴۶ سنه سنده تولد ایتش و رسدات
سابقه حقنده مهم مهم تصحیح حانده بولنه رقی بر
«فهرس کواکب» ترتیبه موفق اولمشدر. بوندن
باشقه انکسار نسیمی بی کشف ایله قمرک حرکاتی

حقنده غایت مهم مسائلی حله موفق اولمشدر .
«کواکب ذوی الاذئاب» ک حادثات هواشیه اولمدیغی
وبونلارده شمسک اطرافنده معین مدارلر اوزرنده
دور ایدر سیارات اولدقلرینی بر طاقم دلائل ایله
اثباته موفق اولمشدر .

«تیقو» ، منظومه شمسیه حقنده بوجه
آتی کندیشنه مخصوص برنظریه قبول ایله مشدر.
«بالکز شمس ایله قر ارضک اطرافنده دور
ایدوب دیگر سیاراتک جمله سی شمسک اطرافنده
دور ایتکده در .»

بوکا ، واضعک نامنه نسبتله «تیقو نظریه سی»
نامی ویرلمشدر . «تیقو» نک بو نظریه بی قبول
ایتمکدن مقصدی، ارضی تکمیل سیاراتک مرکزنده
بولندیقنی فرض ایدنلر — که کندیشی ده بوزمریه
داخل ایدی — ک نظریه سی حادثات هیئتیه ده
زیاده توفیق ایتک ایدی .

ذکره شایان هیئتشناسلاردن بریسی ده «کپلر»
در . بو ذات ۱۵۷۱ سنه سنده «ورتبورخ» ده
تولد ایتش و «تیقو» نک شاگردی اولمق شرفله
مباحی بولمشدر . «کپلر» ، جاذبه عمومی قانونی
میدانه قویوب فضله اوله رقی قانون مذکوری
حادثات ارضیه ، قریه و مدیه یه ده تطبیق ایله -
مشدر . علم هیئتک اساسی دیمک اولان «قانون
ثله» [۱] بی اصلاح ایله نامی ابقا ایله مشدر .

[۱] آبریمجه ایضاح ایدیه جکدر .

اعلا وابقا ایله مشاردر . عربلرک مثلاً نک ترقیدینه
اولان خدماتی حقیقه بالعموم منتسبینی کندیلرینه
منتدار براقجق درجه لرده در .

عربلرک اسپانیایی بدبطه کبیر مارایله طقوزنجی
عصر میلادیده هیئتک اورویایه انتقالی وقوع بولمش
وبوشرفده عربلر میسر اولمشدر .

هیئتک اورویایه انتقالتدن «قوبرنیک» ک
منظومه شمسیه حقنده کی طوغری نظریه سی میدانه
جیقنجهیه قدر کدزان ایدن مدت ظرفنده شایان
اهمیت کشفیات و اختراعات وقوعه کله مشدر .
«قوبرنیک» ، ۱۴۷۳ سنه سنده بروسیه داخلنده کی
«تورن» ، قصبه سنده دنیایه کلش و «روماده»
خیلی مدت ریاضیات معلمکی ایله مشغول اولدقن
سوکره صوکه کولرینی یته مملکتنده امرار ایتک
اوزره تکرار «تورن» عودت ایتمشدر .

«قوبرنیک» ، هیئت حقنده کی مطالعات
وتبعات کثیره سی نتیجه سی اوله رقی «بطلمیوس»
نظریه سنک سقطنی و منظومه یه داخل اولان
کواکب سیاره نک هیچ رحالنه قابل تطبیق اوله مامدی
مشاهده ایله نظریه مذکوره بی رد ایتمشدر .
«فیتاغورس» نظریه سنک ، سیاراتک تکمیل
حرکات و تبدلاتی حقنده قابل تطبیق اولسی بو
نظریه بی «قوبرنیک» نظرنده شایان قبول کوستر مشدر .
بناء علیه «قوبرنیک» صوکه نظریه بی قبول ایتش
و مشاهدات ذاتیه سی Astronomia Instaurata
نام کتابده خلاصه ایتمشدر . اشبو کتابک طبیعی
قوبرنیک تاریخ وفاتی اولان ۱۵۴۳ سنه سندن
برقاج کون مقدم ختام بولمشدر .

بو نظریه یه «قوبرنیک» ک نامنه اضافتله
«قوبرنیک نظریه سی» ، نسیمه اولمش وفی یومنا
هذا تمامیه تأسس ایتمشدر .

اولدیندن ده بیلیمور . اونک یرنده بولنسم بنده
بویله یایه جقدم...

یمک ساکنانه دوام ایدیموردی . سیمسون
جرله ت بردن بره دیدی که :

— و یغورس حالا لیوه رپولده میدر ؟

— ظن اتم موسیو ، قودان شغله ایلله
صوک محاوره مزه بناء سزه دیه بیلیم که و یغورس
کانون ناینسک ۱۴ نجی کونی یعنی سزک تعیین
ایتدیککز حد نهایدن اوج کون اول ، بختنبه ،
نهایت جمه کونی نو بورق لیمانه کیره جکدر .

مهندس قبول طرزنده باشی صالایه رق حال
سکو تینی محافظه ایتدی .

سیمسون جرله تک پروژه سنی ، پلاستی بر آن
اول اکلامنی اوقدر مراق ایدرکن وشوسکوتدن
عادتا اورکش ایکن پول ماغریتا بر درلو اغزی
آچقه جسات ایدم یوردی . بکایوردی که بومستله به
دائر ایلمک کله می مهندس سولسون ، ایشی او
آجسون .

طعام بویوله ختامه ایردی . کنج فرانسز پک
آز یمک یدی . هله مهندس قونیلان یمکله پک
نازی داواردی . صوکدرجه برهیزکار کوروندی .
ایکیسی ده یمکدن قالقه رق یانی باشنده کی فومواره
یکدیار .

کوجوک بر ماسه تک اوزرینه قهوه لر حاضرلنش ،
اجنی سیغاره لری ، الک هالی سیغاره قوطولری
آچیلامشدی . مهندس :

— توتون قوللانیر میسکز موسیو ماغریتا ،
دیه صوردی .

— پک آز .

— اوله ایسه بوقوطولردن برسیغاره انتخاب
ایدکز . اییلرینی بوله بیلیرسکز .

فن هیئت ایتش اولدینی بیوک بیوک خدمتار
ایله ابقای نام ایتش اولان مشهور « غالیله »
۱۵۶۴ سنه سینه فلورانس ایالتی داخلنده تولد
ایدوب خبلی کشفیانه بولنمشدر . رقاص نامی
وبریلن آلی میدان چیقاردینی کبی شمسک اوزرنده
بولان و « شوائب شمسیه » نامی وبریلن لکله ری ده
کشف ایله بولنر واسطه سیله شمسک محوری
اطرافده کی دورینی اثبات و ایضاح ایلمشدر .

مابعدی وار
اسماعیل فائو

سیاحت غارق المعاده دن :

محرری
امیل شاه
مترجمی
م. زاهر
برنجی قسم

مهندس سیمسون برلنک فکری

— ۱۴ نجی نسخه دن بری مابعد —

— اوتورکز ، موسیو . دیدی .

کنج آدم برسوز سوبلمکسزین اطاعت ایتدی .
بو غریب و صوئوق قبول پک فسا قورقوندی .
مع مافیه کندی کندیته دوشونه رک دیوردی که :
« باقیلیرسه موسیو جرله تک بنی بو صورتله قبول
ایتمی طبیعیدر . بنی هیچ طایفدینی کبی ایشلری
تودیع ایدم چکی آدمک ناموسلیم ، یوقسه سرسرمی